

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА”

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

М.А.Н.

• Мала академія наук
• України під егідою
• ЮНЕСКО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ XVII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ “АКАДЕМІЧНА Й УНІВЕРСИТЕТСЬКА НАУКА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ”

12-13 ГРУДНЯ 2024 РОКУ

УДК 697.85:75.052

ДИМОВІ ТРУБИ – ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЗАБУДОВИ МІСТА

Топорков В.Г.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
arch.tvg@gmail.com

Актуальність теми. Димові труби як правило, входять у число найвищих споруд на території міста. Такі споруди видно з різних відстаней, іноді дуже великих, тому вони стають одними з головних елементів силуету забудови. Будучи помітними об'єктами, димові труби впливають на загальний вигляд міста, його образ. Недостатнє врахування цього факту може значно знизити естетичні якості міської забудови.

Метою дослідження є розробка пропозицій по удосконаленню архітектурних рішень димових труб з метою підвищення їх ролі у покращенні візуальних характеристик міської забудови. Завдання дослідження: аналіз наукового та практичного досвіду проектування та будівництва димових труб, оцінка їх впливу на загальні естетичні якості міської забудови; розробка пропозицій по архітектурному вирішенню димових труб з урахуванням їх функціонально-конструктивних особливостей. Об'єкт дослідження: димові труби різних типів та функціонального призначення. Предмет дослідження – візуальні характеристики димових труб та їх вплив на естетичні якості забудови міст.

Методика та організація дослідження. В роботі використані загальнонаукові методи дослідження: аналіз (історичний, порівняльний), систематизація даних, абстрагування та синтез. Аналітичні методи (систематизація, синтез) дозволили виявити основні фактори, що визначають вплив такої споруди, як димова труба на оточуючу міську забудову (силует, замикання перспектив) та сформулювати можливі напрямки удосконалення та урізноманітнення їх візуальних характеристик. За допомогою методів моделювання були розроблені проєктні пропозиції по архітектурному вирішенню димових труб.

Результати дослідження. Димова труба як пристрій для видалення диму з приміщення з'явився приблизно у XII столітті. Наприкінці XVIII століття розвиток промисловості сприяв поширенню димових труб на підприємства, що призвело до значного збільшення їх габаритів. У промислових зонах димові труби стали домінуючим елементом формування силуету забудови (рис. 1а – 1б). Великі розміри димових труб промислових підприємств вимагали застосування нових матеріалів для їх будівництва – на зміну цегли прийшли залізобетон та метал. Для вирішення проблеми стійкості металевих труб застосовують розтяжки та підтримуючі вертикальні стрижневі конструкції.

а. Димові труби в силуеті забудови промислової зони

б. Димові труби в оточенні житлової забудови (США)

Рис. 1. Вплив димових труб на формування силуету забудови міст

Ступінь впливу димової труби на візуальні характеристики архітектурного середовища залежить від особливостей оточуючої споруди забудови. В умовах рівномірної за поверховістю забудови, димова труба стає вертикальним акцентом в композиції, або навіть домінантою. Візуальний результат залежить від поверховості забудови та висоти труби у порівнянні з нею. Характерна кругла форма труби, або конструкції, що її підтримує, привертають до себе увагу. Зусилля по візуальному приховування труби, більш за все, будуть марними. В такій ситуації, продуктивнішим є інший підхід, навпаки – акцентувати увагу на трубі. Цього можна досягти ретельною проробкою її візуальних якостей – наприклад проробляючи деталі конструкції, колір та декоративні елементи. Особливо потенційними в цьому

плані є димові труби з підтримуючою конструкцією, яку можна трактувати по різному, надаючи їй неповторного та більш виразного виду (рис. 2а –2в).

а. Підтримка труби
нерегулярною
конструкцією

б. Розпис труби у вигляді
кольорової композиції

в. Фахверкова оболонка
підтримуюча трубу

Рис. 2. Прийоми надання димовим трубам більшого різноманіття (авторська пропозиція)

В результаті, димова труба перетвориться з елемента забудови, що «захаращує» архітектурне середовище в його привабливий елемент.

Висновки. Димові труби, на сьогодні, є невід’ємною складовою міського середовища, але увага до їх візуальних характеристик з боку архітекторів та дизайнерів явно недостатня, що знижує естетичні якості архітектурного середовища. Збільшення уваги архітекторів до цього типу споруд буде сприяти покращенню візуальних характеристик забудови міст.

Література:

1. Димова труба. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії [Електронний ресурс] URL:

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D1%82%D1%80%D1%83%D0%B1%D0%B0 (дата звернення: 04.12.2024).

2. Норман Д. Дизайн для кращого світу. Значущий, стійкий, орієнтований на людуство / Дональд А.Норман, пер. з англ. К. Жуковська, Т. Турчин. – Київ: ArtHuss, 2024. – 320 с.